

In gesprek met: Ton Wollaars, uitvaartbegeleider

In deze rubriek vertellen mensen die beroepshalve te maken krijgen met de dood van een kind, hoe ze daarmee omgaan. Deze keer is het de beurt aan Ton Wollaars, uitvaartbegeleider bij Dunweg in Hoofddorp.

Ik heb Ton leren kennen na het overlijden van mijn dochter Roos, die overleed aan de gevolgen van een verkeersongeluk tijdens haar vakantie in Zuid-Afrika, op 28 juli 2014. Zoals dat gaat, spraken we Ton al heel snel na onze terugkeer uit Zuid-Afrika. Hij zorgde ervoor dat onze dochter de uitvaart kreeg die ze verdiende. Nu, bijna 6 jaar later, zit ik weer tegenover hem. Ik merk dat ik zenuwachtig ben, want hoewel ik aan Ton alleen maar positieve herinneringen heb, herinnert hij mij ook aan de donkerste dagen in mijn leven. Gelukkig is Ton niets veranderd en voel ik me snel op mijn gemak.

Wat is je reactie is als je de melding krijgt van de uitvaart van een kind of jong persoon?

"Het is altijd heel belangrijk dat alles goed gaat, maar als het om een jong iemand is dat nog belangrijker. Het rouwproces begint bij de uitvaart. Als de uitvaart goed is, dan heb je al de eerste stap gemaakt. Als er dingen niet goed zijn gegaan, of je denkt, hè jammer, dat hadden we anders moeten doen, dan ga je al met min twee je rouwproces in."

Ton vertelt over een uitvaart die hem in het bijzonder is bijgebleven. "Een Russische balletdanseres die uit Rusland naar Nederland was gekomen voor de liefde werd helaas door haar geliefde verlaten na de geboorte van haar kindje. Ze had een hele kleine sociale kring om zich heen. Haar beste vriend was de pastoor van de parochie."

"Het meisje kwam op tweejarige leeftijd te overlijden aan een ziekte en moeder wilde dat ze thuis werd opgebaard. Ik ging elke dag kijken en moeder zat constant naast het meisje en zei steeds 'kijk nou, hoe mooi ze is, wat is ze prachtig'. Tijdens de uitvaart waren er heel weinig mensen: de pastoor, de beheerder van de begraafplaats en ik, en de moeder natuurlijk. Toen de

beheerder van de begraafplaats en ik het kistje met het kindje lieten zakken, hadden we allebei water in onze ogen staan. De moeder was zó alleen, je zou haar willen knuffelen, het was zo in- en intriest, dat vergeet ik nooit meer. Maar dat moet je dan loslaten. Als de uitvaart geweest is, dan heb ik een soort ventiltje, dan laat ik het los en dan is het weg. Maar als mensen dan weer contact opnemen, zoals jij, dan komen er dingen terug. Je denkt dat het is opgeborgen en weg, maar dan is het toch niet weg. Je ziet bij de nabestaanden de ontredde en dan blijf je ook een mens. Maar je hebt niks aan een uitvaartbegeleider die met tranen in de aula staat, al overkomt me dat soms wel, maar dat ziet niemand. Hoe ouder ik word, hoe bevattelijker ik word voor de emotie, ook doordat ik in mijn eigen leven dingen meemaak. Er is niet altijd tijd om even na te denken of te praten over wat er is gebeurd. Soms krijg je direct een volgende melding en moet je door."

"Je hebt niks aan een uitvaartbegeleider die met tranen in de aula staat"

Hoe ga je om met de nieuwe omstandigheden die zijn ontstaan door het Coronavirus?

"Ik heb het idee dat ik mijn werk weer opnieuw moet leren. Eerst moesten we de eerste gesprekken per telefoon doen, maar dat was vreselijk, je krijgt dan niet mee hoe het met mensen is, je ziet niet dat iemand huilt bijvoorbeeld. Maar zo'n uitvaart met 30 mensen, zonder condoleance na afloop is heel raar. Vooral voor de familie. Maar toch hoor ik ook verhalen van mensen die zeggen dat het juist mooi en intiem was omdat er zo weinig mensen waren."

Zie je overeenkomsten of grote verschillen tussen nabestaanden?

"Er zijn hele grote verschillen. Soms, bijvoorbeeld bij doodgeboren kindjes, zijn de emoties heel groot, maar soms zijn mensen echt heel nuchter. Soms zijn mensen reëel en praktisch, maar dan denk ik wel, oh, jullie krijgen het nog wel. Maar het komt natuurlijk ook omdat ze in de regelmodus zitten en de ouders willen alles goed regelen. Dan laten ze het verdriet niet erg toe. Je kunt je er ook niet op voorbereiden. Zelfs als mensen overlijden na een ziekbed, dan kunnen de nabestaanden zich toch niet voorbereiden op hoe het dan voelt, hoe ze dan gaan reageren. Je kunt je er niet op voorbereiden, ook niet als je weet dat het gaat gebeuren."

Zijn er dingen die je geleerd hebt over mensen die hun kind verloren hebben?

"Ik vind het moeilijk om te zeggen wat ik ervan geleerd heb, ik probeer me te verplaatsen, maar ik kan me niet verplaatsen, want ik kan de pijn niet voelen die jullie voelen. Je spreekt niet over verdriet, je spreekt over pijn. Dat kan ik me niet voorstellen omdat ik het niet heb meegemaakt. Het verdriet wordt vertaald in pijn, onbegrip, woede, alle emoties komen voorbij. Ik moet daarin laveren want ik moet een begrafenis organiseren. En wat ik daarvan leer? Ik ga altijd maar op mijn intuïtie en mijn gevoel af. Je bent stil, of je pakt juist door, ik werk dan op mijn gevoel en dat is mij goed afgegaan al die jaren. Je moet als uitvaartbegeleider van alles weten, praktische dingen. Dat kun je leren, dat is 40% van het werk, maar de andere 60% moet je zelf in je hebben, je moet van mensen houden, je moet met mensen om willen gaan, je moet mensen kunnen aanvoelen en als je dat kan dan werkt het."

Welke uitingen heb je bij uitvaarten van jongeren gezien waarvan je denkt, dát vond ik heel bijzonder?

"Laatst zag ik iets heel moois op de uitvaart van iemand die 31 was. Hij had tijdens zijn ziekbed veel kaarten gekregen, na zijn overlijden hebben ze de hele kist beplakt met al die kaarten, dat vond ik zo bijzonder! Al die positieve berichten, allemaal op die kist geplakt, de kist was helemaal vol, dat vond ik mooi."

"Het verdriet wordt vertaald in pijn, onbegrip, woede, alle emoties komen voorbij"

We praten nog even over hoe het nu met mijn man en mij gaat, hoe wij omgaan met ons verdriet. Een van de dingen die hij me nog op het hart drukt is dat we ons nooit wat moeten aantrekken van wat andere mensen denken. Gewoon doen wat we zelf denken dat goed is voor ons.

Ton Wollaars laat zien hoe belangrijk een begrafenisbegeleider is, hij zorgt ervoor dat het moment waarvan je hoopte dat het nooit kwam, toch een heel waardevol moment kan worden, een belangrijk begin van het rouwproces.

Eveline Brunklaus